

2023m. Lietuvoje ir Lenkijoje minimas 1863m. sukilimo jubiliejus. Jo metu, esminę vietą sukilimo organizatorių galvose užėmė laisvės tema. Praėjusiais metais, viso pasaulio mentalinį žemėlapi karo ženklų pažymėjusi Rusijos agresija prieš Ukrainą, naujai iškėlė sukilimo, pasipriešinimo agresoriui ar tiesiog kovos už laisvę temą. Ką laisvė reiškė tuomet? Kaip pasikeitė laisvės samprata XXI a., ypač Rusijos karo prieš Ukrainą akivaizdoje?

Rusijos pradėta agresija tarptautinėje erdvėje užgožė baltarusių visuomenės tragediją po 2020m. vykusių protestų, tad naują prasmę įgauna ir diskusijos apie tariamai beprasmių pasipriešinimų reikšmę, kartu prisimenant ir patį 1863m. sukilimą, Varšuvos sukilimą 1944m. ir kitus regiono tautoms ir valstybėms svarbius įvykius.

Artėjančios Kovo 11-osios šventės 2023m. bei 1863m. sukilimo jubiliejaus proga organizuojamoje konferencijoje „Laisvės sampratų kaita: 1863 m. Sukilimo patirčių reikšmė XXI a.“, tęsiant Lietuvos ir Lenkijos santykiuose per paskutiniuosius metus susiformavusią gražią abiejų šalių tradiciją kartu minėti kiekvienai šaliai svarbias datas, bus siekiama paliesti šiuos belaukius ir tuo pačiu naujai aktualius klausimus, atsiremiant į bendrus Lietuvos bei Lenkijos išgyvenimus ir istoriją.

Renginyje dalyvauja lietuvių, lenkų, ukrainiečių ir baltarusių istorikai, politikai, žurnalistai bei akademinės visuomenės atstovai.

KONFERENCIJA

„LAISVĖS SAMPRATŲ KAITA: 1863 M. SUKILIMO PATIRČIŲ REIKŠMĖ XXI A.“

2023m. kovo 9d.

Lietuvos Respublikos Seimo Konstitucijos salė (Gedimino pr. 53)

Apskritojo stalo diskusija: lietuvių, lenkų, ukrainiečių ir baltarusių istorikai, politikai, žurnalistai bei akademinės visuomenės atstovai.

RENGINIO PROGRAMA

12:30 Sveikinimo kalba

Viktorija Čmilytė-Nielsen – Lietuvos Respublikos Seimo Pirmininkė

Elżbieta Witek – Lenkijos Respublikos Seimo Maršalka (**video sveikinimas tbc**)

12:50 Įžanginės kalbos

Prof. habil. dr. Alvydas Nikžentaitis – Lietuvos istorijos instituto direktorius

13:00 „1863m. sukilimo refleksijos: Kas yra laisvė?“

Prof. habil. dr. Aleksandr Smalianchuk (Gardinas) – Lenkijos mokslų akademijos Slavistikos institutas

Dr. Olga Mastianica – Lietuvos istorijos institutas

Prof. Dr. habil. Leszek Zasztowt – istorikas, Varšuvos universiteto profesorius

Moderatorius: **Doc. dr. Aurimas Švedas** – Lietuvos istorijos institutas

13:45 „Ar „beprasmingi“ sukilimai turėjo prasmę?“

1863m., 1940m., 1944m. Varšuvos sukilimo, Oranžinės revoliucijos Ukrainoje, 2020m. įvykių Baltarusijoje patirtys

Piotr Skwiecinski – Lenkijos Užsienio reikalų ministerijos Viešosios ir kultūrinės diplomatijos departamento direktoriaus pavaduotojas

Prof. habil. dr. Alvydas Nikžentaitis – Lietuvos istorijos instituto direktorius

Taras Vozniak – Lvivo nacionalinės Boriso Voznickio dailės galerijos vadovas, Ukrainos kultūrologas, vertėjas, politologas

Marek Suski – Lenkijos respublikos Sejmo Energetikos ir biudžeto reikalų komiteto pirmininkas, PiS frakcijos pirmininko pavaduotojas

Moderatorius: **Vytautas Bruveris** – žurnalistas, apžvalgininkas, naujienų agentūros ELTA vyr. redaktorius

14:30 Kavos pertraukėlė

15:00 „Kada „beprasmingi“ pasipriešinimas įgyja prasmę?“

Rusijos ir Ukrainos karo reikšmė Laisvės sampratos kaitai XXI amžiuje.

Amb. Žygimantas Pavilionis – Lietuvos Respublikos Seimo Užsienio reikalų komiteto pirmininkas

Marek Pęk – Lenkijos Respublikos Senato pirmininko pavaduotojas **(tbc)**

Michał Kamiński – Lenkijos Respublikos Senato pirmininko pavaduotojas **(tbc)**

Amb. Petro Beshta - Ukrainos ambasadorius Lietuvos Respublikoje

Valery Kavaleuski – Svetlanos Cyhanouskajos Jungtinio pereinamojo laikotarpio kabineto vadovo pavaduotojas, atstovas užsienio reikalams

Moderatorius: **Edmundas Jakilaitis** – Lietuvos televizijos žurnalistas, laidų vedėjas, prodiuseris

16:30 Konferencijos baigiamosios pastabos

Prof. habil. dr. Alvydas Nikžentaitis – Lietuvos istorijos instituto direktorius

Amb. Žygimantas Pavilionis – Lietuvos Respublikos Seimo Užsienio reikalų komiteto pirmininkas